

международная конференция

**ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ
ОБРАЗОВАНИЯ И ПЕДАГОГИКИ».
Москва -2023**

(16-17 ИЮНЬ 2023 г.)

Jansaitova Jazira Baxitjanovna
Chirchiq davlat pedagogika universiteti o'qituvchisi

TA'LIMNING ASOSIY TAMOYILLARI

Annotatsiya. Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarini tarbiyalashning asosiy tamoyillari to'liq yoritilgan. Shuningdek, boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarni o'qitish va tarbiyalashning ilmiy va tushuncha tamoyillarining samaradorligi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tarbiyaviy ta'sirlarining birligi ham bir qancha tarbiyaviy ta'sirlar haqidadir.

Kalit so'zlar: Ta'lim, tamoyil, fan, mutaxassislik, pedagogik, psixologik, boshlang'ich, shaxs, ta'lim, rivojlanish, jamoa.

Jansaitova Jazira Bakhitzhanovna
Teacher of Chirchik State Pedagogical University

BASIC PRINCIPLES OF EDUCATION

Abstract. In this article, the main principles of educating elementary school students are fully covered. Also, the effectiveness of scientific and conceptual principles of teaching and educating children of primary school age. The unity of educational influences of elementary school students is also about several educational influences.

Key words: Education, principle, fan, specialty, pedagogy, psychological, primary, individual, education, development, team.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Miromonovich Mirziyoyev "Yoshlar tarbiyasi eng muhim masalalardan biridir". Binobarin, ta'lim davlat, qurilish, davlat hokimiyati va muassasalari kuchiga, shu bilan birga, davlatda

qabul qilingan va amalga oshirilayotgan siyosatga tayanadi. Asosiy qonun va qonunlar fuqarolik va ijtimoiy fazilatlarni shakllantirishga qaratilgan. Bu tamoyil o'qituvchining harakatini davlat ta'lim strategiyasiga muvofiq yosh avlodni tarbiyalash vazifalariga bo'ysundirishni nazarda tutadi va tarbiyachi faoliyatini zarur shaxs tipini shakllantirishga yo'naltiradi.

Pedagog davlat xizmatida ishlagani uchun ta'lim sohasidagi davlat buyurtmasini bajaradi. Agar davlat va jamoat manfaatlari bir-biriga mos kelsa va fuqarolarning shaxsiy manfaatlariga mos kelsa, yuqoridagi tamoyil talablari, albatta, tarbiyaviy maqsad va vazifalarning tuzilishiga mos keladi. Va agar davlat, jamiyat va shaxsning maqsadlari bir-biriga mos kelmasa, bu tamoyilni amalga oshirish qiyinlashadi.

Prinsip yoki tamoyil (lot., principim- printsip; asos, birinchi qadam) - ma'lum bilimlar tizimining asosiy poydevori, birinchi pog'onasi, eng qisqa umumiy mazmuni. yunon tilidan olingan shart, asosiy qoidani bildiradi, unga ko'ra shaxs o'zining haqiqiy harakatlarida rahbarlik qiladi. Ta'lim tamoyillari - bu pedagog tomonidan boshqarilishi kerak bo'lgan ta'lim jarayonining umumiy qonuniyatlarini aks ettiruvchi dastlabki qoidalar. Ta'lim tamoyillari - ta'lim jarayonining mazmuni va usullariga va uni tashkil etishga qo'yiladigan asosiy talablarni belgilovchi boshlang'ich qoidalar.

Ular ta'lim jarayonining o'ziga xosligini ko'rsatadi. Maxsus ta'lim tamoyillarining pedagogik jarayonning umumiy tamoyillaridan farqi shundaki, ular o'qituvchilar tomonidan ta'lim vazifalarini hal qilish uchun taklif qilinadigan umumiy qoidalaridir.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini tarbiyalashning asosiy tamoyillari

Boshlang'ich sinf o'quvchilariga bugungi kun talablari asosida ta'lim mazmuni, usullari va tashkiliy tizimining asosini tashkil etuvchi asosiy tamoyillar:

1. Ta'limning g'oyaviyligi va maqsadliligi. Ta'limning asosiy maqsadi – sog'lom, milliy ongini uyg'ongan, ma'naviy tafakkuri yuksak, madaniyatli,

mulohazali, vijdonli, mehnatsevar, tashabbuskor, boshqa yaxshi fazilatlarga ega shaxsni tarbiyalashdan iboratdir. Maktabning barcha faoliyati, ijtimoiy hayot bunga xizmat qilishi kerak.

2. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini harakat va muloqot orqali tarbiyalash, bolalarni aqliy faollik bilan birga ishbilarmonlik va mehnatsevarlikka o'rgatish, ularni samarali mehnatga moslashtirish, ota-ona va bola, o'qituvchi va o'quvchi, katta va kichik munosabatlarida o'zaro ishonchni shakllantirish, xayriya, e'tiqod, bir-birini hurmat qilish, ta'lim jarayonida psixologik qulaylik va hamjihatlik muhitini yaratish, yosh fuqaroning o'ziga bo'lgan ishonchini oshirish, g'amxo'rlik tuyg'usini rivojlantirish.

3. Ta'lim jarayonida shaxsga qo'yiladigan talab va hurmatning birligi. "O'qituvchi bilan shogird o'rtasida uzilmas oltin zanjir bo'lishi kerak, bu – bolaning o'qituvchiga ishonchi, ustozning bolaga bo'lgan mehridir" degan yangicha ustoz Kumash Nurgaliyev. O'quvchini hurmat qilish, unga talablar qo'yish bolaning kuchli va zaif tomonlarini bilish, uning o'sishi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish demakdir. Talablarni qo'yish o'quvchiga hurmat, uning kuchi va qobiliyatiga ishonchni ko'rsatadi. O'qituvchi o'quvchida ma'naviyatni loyihalashtirishi, unga tayanishi va o'quvchining o'z tajribasini rivojlantirishga yordam berishi kerak.

4. Tarbiyaviy ta'sirning ketma-ketligi, izchilligi, uzluksizligi.

Ta'lim tajribasi talablar birligi va bolalarga pedagogik ta'sir ko'rsatish zarurligini isbotladi. Talaba ta'limining samaradorligi ta'lim muassasalaridagi talablar birligi va faoliyatning uzluksizligidir.

5. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh va shaxsiy xususiyatlarini hisobga olish. Talabalarning shaxsiy xususiyatlari - salomatlik, aql, axloqiy shakllanish, tashqi ta'sirlarga javob berish, idrok etish va boshqalar.

1. Ularning ba'zilar ogohlantirishlarni jiddiyligi bilan to'g'ri qabul qilsalar, ba'zilar teskari ta'sir ko'rsatishi mumkin, shuning uchun o'quvchilarning bilim

darajasini o'z vaqtida aniqlash kerak. Barcha tarbiyaviy ishlar bilim va iymon, soʻz va amal uzviyligi asosida quriladi. Bola - pedagogik g'amxo'rlikning oliy maqsadi. Bolaning ichki salohiyatining ochilishi insoniy sevgi va munosabatlar hissi bilan bog'liq.

2. Bolaga teng huquqli shaxs hisoblanib, unga erkinlik berilsagina u oʻz fikrini ochiq ayta oladi, kattalarning bolaga boʻlgan hurmati ularning ishonchini oshiradi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'z-o'zini anglashi endigina shakllanayotganligi sababli, ularga asosan o'qituvchi ta'sir qiladi. O'smirlar jadal rivojlanib borayotganligi sababli ularning tarbiyasi barqaror bo'lib, o'z-o'zini tarbiyalashga bo'lgan ehtiyoj ortadi.

6. Bolani jamoada, jamoa orqali tarbiyalash tarbiyaviy ishdagi yetakchi tamoyillardan biridir. Bunga ikki xil nuqtai nazardan qarash kerak. Ulardan biri - jamoaviy ta'lim, jamiyatning asosiy quroli. Bola yaxshi tashkil etilgan, hamkorlikda, hurmatli, ma'naviy toza jamoada bo'lishi kerak. Ikkinchisi, o'quvchi o'qituvchining ta'siri va munosabati bilan cheklanmasligi kerak. A.S.Makarenko o'qituvchi-pedagogning ikki tomonlama kontseptsiyasiga qarshi chiqdi va uni jamoaning har tomonlama tarbiyaviy ta'siri bilan mustahkamlashni taklif qildi.

O'zaro bog'liq, mas'uliyatli munosabatlar birgalikdagi faoliyatda, to'g'ri tashkil etilgan jamoaviy ishda yuzaga keladi va bolaning tajribasi va jamoaviy hayotiy ko'nikmalarini to'plash jarayoni sodir bo'ladi.

7. O'qituvchi, maktab, oila va ijtimoiy tashkiliy kuchlarni ta'lim jarayonida uyg'un pedagogik izchillikka yo'naltirish.

Inson o'zini hayotda kam uchraydigan hodisa deb biladi. Bu tamoyil maktab o'qituvchilari, oila va jamiyatning pedagogik sa'y-harakatlari birligini va xizmatini talab qiladi. [11.58]

2. Ta'lim va tarbiyaning ilmiy va tushuncha tamoyillari.

Bu tamoyil tabiat, jamiyat, madaniyat va tafakkurning rivojlanish qonuniyatlarini bilishni taqozo etadi. Ilmiy tamoyil ta'lim dasturlari, darsliklar va o'quv-tarbiya ishlari dasturlarini yaratishda esda qoladi va ta'lim va tarbiya